

ใบความรู้ที่ ๑๐ รูปแบบนาฏศิลป์ไทย ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ลีลาสื่อสารผ่านการแสดง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง รูปแบบนาฏศิลป์ไทย ๑

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

รำ

คือการแสดงที่มุ่งเน้นถึงศิลปะท่วงท่า ดนตรี ไม่มีการแสดงเป็น

เรื่องราว รำบางชุดเป็น การชมความงาม บางชุดตัดตอนมาจาก

วรรณคดีหรือบางที่ก็ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อเพลงเช่นการรำหน้าพาทย์

→ **รำเดี่ยว** -การแสดงที่มีผู้แสดงเพียงคนเดียวเป็นการแสดงที่มุ่งอวด

ศิลปะทางนาฏศิลป์ มุ่งเน้นความสวยงาม เป็นการแสดงฝีมือของผู้แสดง

→ **รำคู่** การแสดงชุดนี้ไม่จำเป็นต้องพร้อมเพียงกันแต่อาจมีท่าที่เหมือน

ได้ เพราะการรำคู่นี้เป็นการใช้ลีลาที่แตกต่างกันระหว่างผู้แสดงสองคน

→ **รำหมู่** การแสดงเป็นหมู่ การแสดงเป็นหมู่ คือ การแสดงที่มีผู้แสดง

ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ใช้เพลงบรรเลงประกอบการแสดงทั้งมีเนื้อร้องและ

ไม่มีเนื้อร้อง เน้นความพร้อมเพรียงความสมดุลในการแสดงหรือที่

เรียกว่า “ระบำ” อีกทั้งยังหมายความรวมถึง “ฟ้อนและเซิ้ง” ด้วย

→ **รำละคร** คือการรำที่ใช้ในการแสดงละครหรือโขน เป็นการแสดงท่าทาง

สื่อความหมายไปกับบทร้องหรือบทละคร และเพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ใน

การแสดงละคร

ระบำ

คือการแสดงที่มีความหมายในตัวใช้ผู้แสดงสองคนขึ้นไป ต้องการสื่อ

การแสดงชุดนั้นผ่านทางบทร้องเพลง หรือ การแต่งกายแบบที่มาจาก

แรงบันดาลใจ จากเรื่องต่างๆเช่นวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็น

→ **ระบำมาตรฐาน** หมายถึง การแสดงที่มีลักษณะการแต่งกายยืนเครื่อง

พระ-นาง ตลอดจนท่ารำเพลงร้องและดนตรีได้กำหนดไว้เป็นแบบ

แผน มีลักษณะเฉพาะตัว ตามแบบของนาฏศิลป์ไทย

→ **ระบำเบ็ดเตล็ด** หมายถึง การแสดงที่ประดิษฐ์คิดค้นหรือปรับปรุงขึ้น

ใหม่ตามความประสงค์ ตามเหตุการณ์ ตามสมัยนิยม ตามเนื้อเรื่องที่

ผู้ประพันธ์ต้องการ หรือเป็นระบำนที่ใช้ประกอบการแสดงละคร การ
แต่งกายจะแต่งตามรูปแบบลักษณะของการแสดงนั้นๆ

การแสดง ละคร

คือ การแสดงที่ดำเนินเป็นเรื่องราว ผู้แสดงที่รับบทบาทตัวละคร
เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ โดยใช้การร้อง การแสดงออกของ
ลีลาท่าร่ำ และ การใช้เพลงประกอบตามแบบแผนของการแสดง
ละครแต่ละประเภท

ละครแบบดั้งเดิม ละครชาตรี ละครนอก ละครใน

ละครร่ำแบบปรับปรุง ละครดึกดาบรรพ์ ละครพันทาง
ละครเสภา

ละครที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ละครพูด ละครร้อง ละครสังคีต ละครอิง
ประวัติศาสตร์ ละครเพลง ละครวิทยุ ละครโทรทัศน์

การแสดง เป็นชุด เป็นตอน

คือ การแสดงที่สอดแทรกอยู่ในการแสดงละครที่ตัดตอน

นำมาแสดงเป็นชุดเป็นตอนสั้น ๆ จุดประสงค์เพื่อ

เป็นการร่ำอวดฝีมือของผู้แสดงการแสดงที่ตัดตอนมาจากการ
แสดงเรื่องใหญ่เป็นการแสดงประเภทรำเดี่ยว รำคู่ หรือระบำ
ขึ้นอยู่กับลักษณะการรำ